

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl. za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. — Opravištvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Národnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Par opomb k dogodku v Medvodah.

Od Save 21. jul. [Izv. dop.]

Če kdo ljubljanski „Tagblatt“ od dne 20. t. m. prebere, ki nezgodo ljubljanskih „liedertaflerjev“ v Medvodah po svojej starej navadi zopet slovenskim narodnjakom pripisuje, mora se nehoté spomniti stare grške basni, ki pravi, da človek svoje in tuje grehe nosi, kakor v bisagi, pa zmirom tako, da ima tuje spredaj, svoje grehe pa zadaj, in zatorej, da ima tuje zmirom pred očmi, svojih pa ne vidi, ker so mu na hrbtu. Kadar koli se našim nemškutarjem v naši slovenskej deželi kaj neprijetnega zgodi, vselej so tega Slovenci krivi; nikdar pa ne pomislijo, da zna krivica tega najprej njih same zadeti.

Ko so bili nemškutarji na Ježici in po tem spet na Janjčem tepeni, obakrat so zagнали hrup, da so tega le slovenski vodniki krivi. To bobnajo zdaj zopet zastran prigodka v Medvodah v široki svet. Naj bi ti ljudje vendar malo več mislili! Saj nij treba ravno hvalisane nemške temeljitosti. Tudi pri prav površnjem premišljevanji bi oni našli, da se takim, ki v sredi jednega naroda živé, pa njegovih pravic ne spoštujejo, nikjer dobro ne godi. Ravno te dni smo doživeli na Ogerskem, kakovšen hrup je nastal po celem deželi zavolj tega, ker je neki obrist-lajtenant Seeman samo nepoštljivo govoril o ogerskej narodnej zastavi. Kako je bil razburjen ves ogerski narod zavolj tega in kako so ga klicali zavolj tega narodnega razžaljenja na dvoboj s smrtnim orožjem. Nij dvomiti, da bi se tudi mej nemškim narodom nobenemu, ki bi se drznil žaliti pravice nemškega naroda, bolje ne godilo.

A zdaj se ozrimo na nemškutarje v naši deželi. Znano je, kako je sodilo dne 13. t. m. najvišje sodišče na Dunaji o pritožbi mestne občine Brodi zastran učnega jezika v ljudskih šolah tega mesta. Kako je to sodišče pripoznalo nemškim prebivalcem tega mesta v polnej meri pravico, da ina ljudska šola v smislu člena 19. osnovne državne postave o splošnih državljanskih pravicah tako uravnana biti, da je učni jezik izključno materinski jezik. A zdaj primerimo, kaj je nemškutarska stranka pri nas naredila iz naših čisto slovenskih šol! O čisto nepostavnej uredbi naših srednjih šol nečemo niti govoriti. Nečemo niti o tem govoriti, kako nemškutarska stranka vselej in povsod ovira razvitek slovenskega jezika in stem slovenske narodnosti. Ko bi ta stranka to vestno preudarila, potem ona gotovo ne bi narodnjakov dolžila, če jej dežela nij prijazna; temveč bi ona z lahkoma našla, da je to neprijaznost od naše, zunaj

Kočevja čisto slovenske dežele popolnem zaslužila in bi na svoje prsi potrkala: „Mea culpa!“

Ker se je pa pri izletih naših nemškutarskih društev uže tolikokrat kaj napačnega prigodilo, kar mi narodnjaki živo obžalujemo, moramo visoko c. k. vlado prav resno prositi, naj ona take izlete enkrat za vselej ostro prepové dotlej, dokler se nemškutarska stranka ne spreobrne v tem, da bo narodne pravice, kakor jih postava slovenskemu narodu zagotavlja, brezobzirno spoštovala. Zakaj potem neha gotovo tudi anpitatija, ki vlada do zdaj do nje po deželi in prouzročuje te neprijetne dogodbe.

Prepir mej Rusi in Kitajci.

(Spisal J. D.)

II.

Da je za Ruse Kuldža prava trdnjava, kaže nam jeden pogled na zemljevid. Tri gore jo oklepajo od treh stranij kakor velikanski zidovi. V severu dviguje se džungarski Alatan imejoč le prav malo prehodov; proti izhodu leži Iren-Chabirgan, ki dela s prejšnjim oster kot; ima samo dve pristopni soteski, namreč Tenteskija in Lepsinskija. Ravno isto je pri Tian-šanu na jugu; „meja je tukaj uže zato, ker se vleče čez planine, jako varna in dobra; to pa še tem bolje, ker se od ruske strani ravno tako lahko brani, kakor se od tod lahko Kažgar napade, če bi treba bilo, kljubu vsem trdnjavam, ki so jih od nasprotne strani sezidali.“*) Pa goré, ki so proti kitajskej strani tako strme in nepristopne, znižajo se polagoma proti ruskej strani, ter preidejo slednjič v v turkestarsko ravnino. Zemlja je na vse strani s prekopi preprežena, ter vsled tega zelo rodovitna; lahko je torej tik do meje gosto obljudena, in za to morejo Rusi na meji veliko vojsko s primerno malimi stroški vzdrževati.

Kakor pa je Kuldža za Ruse važna in potrebna, ravno tako je za Kitajce nevarna, ce jo imajo Rusi v rokah. Ona je zagvozda, zabita v kitajsko državo, pa ne samo v prihlki, nego v resnici, kajti ima podobo trikota, katerega ost je naperjena proti sredini Kitajske. Iz Kuldže gospodujejo Rusi vsem zapadnim kitajskim provincijam; od tod lahko napadejo vsak čas, kakor iz kake trdnjave Kitajsko, ali se pa z malimi silami branijo proti navalu kitajskih vojsk.

Da so Kitajci tedaj od Rusov začeli to zemljo zahtevati, je razumljivo; ali da bi jo Rusi hoteli prepustiti, ko je vendar za njihovo stanje v srednjej Aziji tako važno, da bi človek mislil, oni si morajo kakor najprej to deželico prisvojiti, da je uže nemajo — to je

*) A. Petzholdt „Ausland“ 1877.

bilo vrlo neverjetno. Tem večje začudenje je prouzročil glas v septembru 1879, da so se Rusi s Kitajci pogodili, prepustivši jim severni del Kuldže, t. j. jedno tretjino, sami pa obdržé južnega, torej tudi soteske čez Tian šan, mej temi glasoviti Musart; za odškodnino pa da morajo Kitajci Rusom plačati 5 milijonov rubljev (8·25 milj. gold.), namreč 1 1/2 milj. rubljev ruskej vladi za stroške, ki jih je imela, ko je zemljo posela in jo 7 let (od 1872—79) upravljala, 3 1/2 milj. pa ruskim podložnim, posebno trgovcem v odškodnino.

Čuditi se je bilo, da so Rusi to pogodbo sklenili, če ravno je gotovo, da je Kitajska žugala z vojsko, če jej Rusi ne dadé Kuldže. Treba je namreč znati, da je kitajska vojska, ki res broji od 500 tisoč do milijon vojakov, tako zanemarjena, kakor nobena druga na svetu.

Kitajska vojska obstoji iz toliko posameznih, od ostalih neodvisnih vojskev (armee), kolikor ima država provincij. Vsaka provincija mora sama na svoje stroške toliko vojakov na noge spraviti, kolikor jih potrebuje, ter je tudi na lastne stroške vzdrževati; mora skrbeti za plačo, kurivo, orožje, hrano in obleko. Dolgo trajajoči boji spravijo provincije, katerih vojske so ravno v boji, v največje uboštvo. Še le, ko so te popolnem osiromašile, pride vrsta na druge od bojišča popolnem v stran ležeče. V miru zniža vsaka število vojakov kolikor samo možno. Če se je boja bati, ali če se je boj uže začel, tedaj vzamejo kmeta od orala, rokodelca iz delavnice, stisnejo mu v roko kako si bodi orožje in hajd ž njim na bojišče. Da bi ga nekoliko izurili ali z orožjem seznanili, se jim ne zdi potrebno. Oboroženi so pa vojaci s strašno zastarelim orožjem, kakor lok in pušice, meč, kopje in ščit, ali pa s puškami, kakove so nekaj nosili (luntengewehre); celo v pomorskih mestih imajo tako orožje; čem dalje pa je provincija od morja, tem slabše orožje imajo njeni vojaki. Samo kacic 20 tisoč mož carske vojske v Pekingu je z evropskim orožjem oboroženih. Kitajski topovi so sami lahki topovi, kakoršni so naši gorski topovi; vpreženi pa niso konji, nego topničarji morajo si sami topove vleči. Kako počasno se taka vojska premika, je jasno, posebno, ker dobrih cest nij prav nič, mostov pa zelo malo. Vsaka reka in vsak prekop zadržuje torej vojsko na maršu ali pri združevanju. Kakor v orožji, zaostala je kitajska vojska tudi v taktiki. Od leta 1860 najme sicer vlada tu in tam nekoliko evropskih instruktorjev, ali to se v celem ne pozna nič. Pa kako se bode prostak kaj izučil in izuril, ko častnik sam nema niti pojma koliko znanja moderni boj zahteva? Kdor hoče oficir postati, mora biti izurjen atlet, mora biti močan, mora znati dobro sè sabljo boriti

se, dobro z lokom streljati na konji in peš, mora teške uteže (gewicht) vzdigavati in vihteti itd. K tem pomanjkljivostim pride še grozna korupcija, ki se je v vseh granah civilne uprave ugnjezdila ter tudi vojaštvo okužila. Sme se reči, da guvernerji samo zategadel tako malo vojske vzdržujejo, da boj dalje traja, in imajo oni več priložnosti si žepe polniti. Upore, katere bi jedna stotnja discipliniranih vojakov lahko zadušila, pusté tako narasti, da potem cele provincije opustoše in razdenejo.

Ali nikdo naj ne misli, da je to pretirano; saj vsi samovidci, kakor n. pr. generalni major Upon itd. tako pišejo o kitajski vojski, in tudi boji, katere so Kitajci v zadnjih časih bojevali, to kaj jasno pričajo. Ne morem si kaj, da ne bi gg. čitateljem nekoliko prizorov iz teh omenil, kajti ti glasneje spričujejo, kako malo vredna je kitajska vojska, kakor dolge razprave.

Ko so se leta 1858—60 Francozi in Angleži bojevali s Kitajci, imeli so vsega vkup do 20 jezer mož, in to proti državi, brojivše 400 milijonov stanovnikov! Pa vendar so bili Kitajci zaporedoma biti. Da je prisilijo k miru, napravijo se trije oddelki, obstoječ prvi iz 1000 Angležev, drugi iz 3000 Francozov in tretji iz 2000 Angležev, torej vsega vkup 6000 mož, proti Peking, glavnemu mestu Kitajskega. Tej peščici postavi se 18. septembra 50.000 Kitajcev nasproti, in ker so Angleži se strašno počasno pomikali, zgrabijo Francozi skoraj sami sovražnika ter ga zapodé v beg, neizgubivši več nego enega oficirja, ki je ranjen, enega, ki je pal, in nekoliko mož. Črez 3 dni 21. septembra trčijo celo na 55.000 Kitajcev, ali tudi te sijajno premagajo, tako da se Peking koj uda, če ravno je tako dobro utrjen, da ga ona peščica sovražnikov nikdar ne bi bila mogla vzeti.

„Tako je bilo pred kakimi 20. leti“ — mi bode kdo oporekel — ali od potlej so tudi Kitajci, kakor druge države v vojaščini napredovali. Hočemo videti; kakor nalašč pride nam tnkaj mahomedanska vstaja, ki se je leta 1862 začela in katero so Kitajci komaj v poletju 1873 zadušili. Slavni ruski popotnik Prževalski, kateri je ravno za časa vstaje potistih krajih potoval, pripoveduje nam kaj čudne reči o vstaših (Dunganih). Ko je proti jezeru Ku-ku-ror potoval, pridružil se je enej karavani. Pridejo do nekega klanca, kar zagledajo kacic 100 jezdečih in oboroženih Dunganov. Cela karavana se prestraši ter se hoče v beg spustiti, misleč, da je izgubljena. Prževalski pa gre z enim tovarišem in 2 kozakoma z napeto puško in šestoperom (revolverjem) za pasom proti razbojnikom, ali glejte, ti se umaknejo, brez da bi se le jedenkrat upali ustreliti. Še jeden primer. Ko se je vrnil v samostan Tčejbsjen, pripovedovali so mu, da je v njegovej odsočnosti vsak dan množica Dunganov prišla, grozeč se, da bodo samostan razdžali. Ali komaj se je Prževalski vrnil ter se pred samostanom na prostem polju vtaboril, nij bilo nobenega Dugana nikjer več videti. Znali so, da imajo s štirimi odločnimi in dobro oboroženimi možmi opraviti, pa so jih pustili na miru.* In s tacimi uporniki so imeli Kitajci celih 11 let opraviti, in njihove vojske so bile od takih druhali tolikokrat potolčene in v beg zagnane!

Po Prževalskega pripovedovanji cela mahomedanska vstaja „nij nič drugega, nego boj mej dvema enako neodločnima in demoralizovanima nasprotnikoma, brez vse eneržije, ka-

terima je glavna svrha celega boja po deželi pleniti in karavane ropati; kakej resnejšij praski pa se oba, kolikor se le da, izogibata. Vsakej nekoliko čuvitej (wachsam Cigale) vladi bilo bi lahko zabraniti, da se Duganska vstaja tako ne razširi, in vsaka odločna in hrabra četa bi lahko kitajsko, notri do vojske in činovništva skoz in skoz popačeno vlado v tem delu cesarstva otresla.“

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 22. julija.

Navdušenje Dunajčanov o „**schützenfestu**“ daje praškej „Politik“ povod, da konstatira, da na Dunaji nij sledu zdaj one jeze, zagrizenosti in vznemirjenja zbog avtonomistične večine državnega zbora in vlade Taaffejeve, o katerem so židovski nemški listi zmirom pisali in da je ravno ta „schützenfest“ velik fiasco centralistov. Foreggerju, ki je pozdravil 32 strelcev, došlih iz Kranjskega, in dejal, da so prišli „iz najbolj južne meje nemške kulture“ ter vprašal potem: „Kje pa so drugi? Kje pa so najnovejše podpore državne iz lipovega lesa, ki naj bi nadomestovale stare stebre iz hrastovine?“ — odgovarja „Politik“, da je to res prav „lesena primera“, a da onih 32 nemških strelcev s Kranjskega, ki znajo „bolje govoriti in piti, nego streljati“, iz nevarnosti ne bode rešilo države. Slovani, ki se nijso še nigdar bali smodnika, se pod prejšnjimi vladami nijso mogli organizovati kot strelska društva. A kadar se bodo ta strelska društva organizovala, prišla bodo na Dunaj, in tam bodo imela zopet večino, potem pa da bodo Foreggerji baš tako kisle obraze kazali, kakor jih zdaj kažejo v državnem zboru, kjer je z jednim hipom minila njih nemška glorijska. Ta „schützenfest“ so hoteli dunajski nemški kričači napraviti kot demonstracijo za liberalno nemštvo, a jim je sploščelo, zato pa da najbolj zagrizeni vodje centralistov k slavnosti se niti ne prikažejo.

Na Češkem se še neprenehom nadaljuje jezikovni boj; sodnije v okrajih z mešanim prebivalstvom, pošiljajo vložnikom nazaj vloge, če nijso nemške; ti se pritožijo na deželno sodnijo in ta navadno ukaže, da se imajo sprejemati pri sodnijah tudi češke vloge, ker je vsled § 13. obč. sod. reda češki jezik na Češkem običajen tako kakor nemški. Posnemajmo vendar Slovenci Čehe in terjajmo slovenskih odlokov pri uradih!

Gališki deželni zbor je sklenil, da se realni spodnji gimnazij v Brodih razširi v popolni višji gimnazij z nemškim učnim jezikom. Padale so sicer pri tej priliki jako ostre besede zoper jude in Nemce, a ta deželnozborski sklep vendar jasno kaže, da Slovan nigdar ne želi zatirati drugih narodnostij.

Deželni zbor dalmatinski je 20. t. m. sklenil svoje zasedanje.

Magjarski „Egyetertes“ terja, naj se tisti Ogri, ki se udeležujejo dunajske strelbe, ne puste več na Ogersko nazaj, ker so se udeležili politične demonstracije za „nemško kulturo“.

Vnanje države.

Vojska mej Rusijo in Kitajskim se pripravlja iz Peterburga na suhem in na morji. Ruska vlada je tudi v Ameriki nakupila za to vojsko mnogo streliva in drugega materiala.

Tudi Črna gora se pripravlja skrbno na boj z Albanci in utrjuje nekatera mesta, Ruski zastopnik v Cetinju pa je dejal knezu da bodo v kratkem v osinjsko luko priplule evropske vojne ladije.

Grki se radujejo zarad sklepa berlinske konference. Dne 18. t. m. je mestno starešinstvo atensko poslalo deputacijo do vseh evropskih zastopnikov, da se jim zahvali, po ulicah pa je zvečer na čelu množice ljudstva sviral godba.

V angleškej zgorenjej zbornici je dejal Granville o nemških uradnikih, ki so šli na Turško, da je Turčija uže pred 5 meseci prosila Nemčijo, naj jej pošlje finančnih uradnikov

in nemških oficirjev. Nemčija je to prošnjo uslišala, ker uže dolgo časa ima navado, da pošilja častnikov v Carigrad.

Vladni časopisi angleški pa opominjajo, naj se dobro pazi na to, kam da meri Nemčija s pošiljanjem svojih uradnikov in oficirjev v Turčijo.

Nemški cesar je dne 14. t. m. potrdil od pruskega deželnega zbora sprejeto novo cerkveno politično postavo. — Prišel je te dni v kopelj Gostin.

Dopisi.

Iz Krškega 20. julija. [Izviren dopis.] (Gospod deželni predsednik Winkler) došel je bil včeraj na večer v naše mestece, ki ga je bilo z velikim veseljem sprejelo, kar so dokazovale vse hiše, okinčane s cesarskimi zastavami in s kranjsko-slovenskimi trobojnicami ter dva lepa slavoloka. Pričakovalo je visokega gospoda vse uradništvo, duhovenstvo, učitelstvo, občinsko predstojništvo, meščanska garda, požarna straža itd. G. župan Pfeifer ga je prvi pozdravil v imenu občine, naznanivši mu, da ga je krška velika občina imenovala častnim meščanom, za kar se je gospod predsednik zahvalil v nemškem in slovenskem jeziku. Razgovarjal se je potem prav prijazno z načelniki uniformirane meščanske in požarne straže. Potem so mu bili predstavljeni uradniki, učitelji itd. Pozno zvečer ogledal si je še šolsko poslopje. Denes rano v jutro odpeljal se je pa še dalje proti Čatežu, Kostanjevici in drugam, ogledat si kraje, katere je toča pobila.

Iz Novega mesta 20. jul. [Izv. dop.] Gledé dopisa v „Novicah“ od 7. t. m. zaradi župana iz Velike doline je treba v pravo pojasnilo še sledeče objaviti: 15. t. m. pred polu dné je bila pri tukajšnji okrožnej sodnji obravnava proti županu iz Velike doline, katerega so nekateri občani tožili, da ne postopa postavno in pravilno, ter da svoj delokrog preveč širi. Bili so mu nekateri prav strupeni. Pripetilo se mu je nekega dné, ko je ravno nadzoroval delavce pri nekem cestnem rovu, da so ga njegovi zavistniki napadli, ter mislili ga popolnoma naklestiti, kar bi se bilo tudi dogodilo, ko bi se ne bil s svojimi delavci branil. Posledica tega je bila, da je sodnija pri obravnavi župana popolnem nekrivega izpoznala, a tri rogovileže pa obsodila na precej časa uječe. To naj bi bilo občanom v svaritev, da se ne predrznejo več tako nespametno postopati proti kakemu predstojniku, kateri mora zmirom po zakonih delovati, akoravno se jim to strogo dozdeva.

Iz Tržiča na Gorenjskem 13. julija. [Izv. dopis.] Od kar imamo ustavo, se piše, govori in interpelira, da bi se uže vendar enkrat pričelo slovensko uradovati. Pravim le pričelo! Vsaj najpotrebnejši spisi naj bi se narodu v njegovem jeziku pošiljali. Pa do zdaj vse zastoj!

Kje je vendar pravi vzrok, da še te malenkosti naš narod, kateri vendar vestno velike davke odrajuje in njegovi sinovi na bojiščih krvavé, ne zadobi?!

Bodimo odkritosrčni, povejmo na vsa usta, da večina uradnikov nij zmožna slovensko uradovati, ker se neččejo svojega materinega jezika učiti, in nič slovenskega neččejo brati!

V prvej vrsti so uradniki, zrejeni v starej absolutističnej dobi in sem spadajo brez male izjeme vsi stari uradniki. Ti pravijo, mi bi radi slovensko uradovali, če bi znali.

V drugo vrsto spadajo uradniki, kateri

*) Glej Prževalski, Reisen etc. v Ausland 1876.

nemški izrejeni, so se sicer toliko „kranjske šprae“ naučili, da so jih nam prejšnje brezobzirne vlade pri nas vtihotapiti mogle.

Ti pravijo: Mi ne znamo slovenski, se nijsmo učili. Prestavijo naj nas mej Nemce in mir bode zarad jezika na Slovenskem. In res so mi znani uradniki slovenščine popolnem zmožni, ki služijo na Nemškem, tisti pa, katerim je slovenski jezik „španjska vas“, služijo pa na Slovenskem. Tu se mora preobrniti.

V tretjo vrsto spadajo uradniki nemškutarskih očetov, kateri nobenega jezika dobro ne umejo, vendar nemškega bolj, kakor slovenskega. Ti uradniki so „črna pika“ prejšnjih brutalnih ustavovernih vlad! — Kaj bo s temi?

Torej mi smete verjeti: Dokler se ne bode personalno vprašanje pri uradnikih nekoliko poostrilo, in to bi vlado le malo novcev stalo, tako dolgo bodo vsi ukazi zaradi tega kardinalnega narodovega vprašanja le brezvspešni.

Druga resna vladna volja bi bila, da bi le take uradnike v službo jemala, kateri so slovenskega jezika v resnici zmožni in imajo tudi veselje do slovenskega uradovanja. Dokler nam bodo pa nemške uradnike zato pošiljali, da se pri nas slovenščine naučijo, no potem bomo še slovenskega uradovanja dolgo pričakovali.

Iz Kamniškega okraja 11. julija. [Izv. dop.] Dne 7. t. m. so ljudski učitelji kamniškega okraja imeli navadno letno skupščino. Ob 8. uri so se vsi učitelji zbrali v šolski sobi v Mengšu. Okrajni šolski nadzornik Janez Sima je vse došle učitelje v nemščini pozdravil. Za svojega namestnika je odločil učitelja Cerarja iz Blagovice. Potem sta se volila dva perovodji (gg. Golmajer iz Moravč in Kos iz Krašnje). K prvi točki se oglasi g. nadzornik. — Mej drugim je tudi rekel: Opazovaje napredek v ljudskih šolah moram reči, da je bil letos v primeri s prejšnjimi leti mnogo boljši! Če hoče učitelj v šoli napredovati, mora z veseljem, ne pa z nejevoljo v šolo hediti. Vem, da je Vaš stan težaven; toda tega se ne ustrašite. Tudi imate z ljudstvom na deželi mnogo sitnosti, marsikatero grenko mora učitelj požreti. A on naj si bo svest svojega vzvišenega poklica; kajti on je poklican mladež gojiti in učiti; odraslene pa k poboljšanju napeljevati. Učitelj ne sme na se pozabiti namreč: on naj vedno pred očmi ima besede: učitelj nikoli dovolj ne ve! Za to so okrajne bukvarnice in okrajne konference, ki imajo namen, da učitelj zamore izobraževanje nadaljevati. Tudi je povdarjal snažnost in red zunaj, kakor tudi znotraj šole; katera samoučila in katere učne pripomočke mora vsaka šola imeti. Učiteljem je priporočal, naj bi „naturalije“ nabirali — posebno tako, ki si v bližnji okolici dobijo. Končno je v vseh predmetih govoril, kako naj se podučuje. V ljudske šoli naj se posebno na pravopis pazi!

Druga točka: Na kaj je treba v ljudske šole bolj gledati: na odgojo, ali na pouk. To vprašanje so vsi „konferenčni udje“ izdelovali. Za „referenta“ je bila gđ. Rosman iz Brda izžrebana. Ona je „v nemščini“ na kratko povedala, da naj se v ljudske šole na oboje gleda! Potem se je vnela jako viharna debata. Prvi se je oglasil učitelj Koželj iz Gornjega Tolhina. On je skoraj z pol ure trajajočim govorom tudi v nemščini (!) nekaj razkladal, kar menda še sam umel nij. On je vedno trdil, da odgoja nij nič drugega, kakor praktično vporabljenje tega, kar so se otroci naučili. Bog

zna, mu bode li kdo to verjel?! Debate so se še udeležili gg. Kos, Letnar, Pfeifer, Potrato in Ravnikar. — Tretja točka: Pestalozzi in Diesterweg, njih življenje i delovanje. Poročevalec je bil g. Letnar. Govoril je jako obširno in dobro. Vsi navzoči so mu čestitali. Vidilo se je, da je g. Letnar veliko čital. Le škoda, da je tudi on v nemščini govoril! Domačega jezika si Simovi učitelji uže ne upajo spoštovati. Koliko več vspeha bi imel njegov „referat“, če bi ga bil v slovenščino prevel! Četrta točka: Kako naj se v ljudske šole zemljevidi rabijo? Poročevalec g. Trošt iz Ihana. On je — tudi v nemščini svojo stvar razkladal. Vse naj učitelj na tablo nariše in razloži vsako črto, da bodo deca dobro umela! Pri debati je samo g. Koželj govoril. — Peta točka: Volitev novega knjižnega in stalnega odbora. V prvi odbor so bili vsi stari udje jednoglasno izvoljeni, v drugi tudi stari — toda ne jednoglasno.

Iz Maribora 10. julija. [Izv. dop.] (Nevihita.) Nedeljo popoldne, t. j. 18. t. m., ob polučetirih je nastala strahovita nevihta in zadela občine Fram, Ranče, Loko, Morje, Jesenice in Radizelj; vse te občine leže na desnem bregu Drave v Mariborskem okraju. V slov. Bistriškem okraju pa je zadela Zgornjo Poljskavo, Gabrnik in Pobreg. Utrgal se je oblak in toča je opustošila vse poljske pridelke, katerih večji del je bil še na polji. Žito je ali potolčeno ali poplavljenno, z blatom prevlečeno ali odplavljeno. Na travnikih je otava prav do korenin pobita, uničeni so vrtovi, posebno trta, ki zdaj več let ne bo mogla roditi.

Včeraj so v Framu uradno cenili škodo po vinogradih in poljih, ter je bila cenjena na 57.400 gld. V tej občini je vsled plohe nastala povsod taka povodenj, kakeršne se ne spominjajo najstarejši ljudje. Povodenj je trgala ceste, mostove, jezove, varstvene zgradbe na bregovih ter je pri nekem malinu odtrgala 7 črevljev debel zid. Škoda je silna, ljudje pa obupno gledajo vso nesrečo, ki jih je tem bolj zadela, ker jim zdaj ne ostaje niti najpotrebniše za življenje, ker ubožni so uže itak. Framska občina ima plačati 1700 gld. davka, ter pobira za pokritje tekočih potrebščin 20% občinsko priklado. Zidala je veliko šolo in je vsled tega še dolžna 1300 gld. Cerkev je dolžna še 5000 gld.! In ne boljši stoje vse druge od nesreče zadete občine.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“.

Novo mesto 21. julija. (Za zadnji list prekasno došlo. Ur.) Zbrani učitelji novomeškega okraja so poslali ravnokar brzoglav odšlemu predsedniku Winklerju, da so mu napili kot vernemu sinu slovenske domovine in neustrašljivemu branitelju interesov naše dežele.

Novo mesto 22. julija. Včeraj sta občini Šent-Peter in Bela cerkev imenovali deželnega predsednika Winklerja za častnega občana, z veseljem v njem pozdravljajoč sina slovenskega naroda.

Krško 21. julija. Gospod kranjski cesarjev namestnik je črez Rako, kjer je bil slovesen sprejem, pripeljal se na Krško. Bil je na večerji pri županu. Potem je bila serenada. Kolodvor Videmski je bil razsvitljen. Odpotoval je potem na Dunaj.

Domače stvari.

— („Laibacheričin“ urednik Suppantšitsch in njegov lažnjivi po-

ročevalec, uradnik Wawreczka — morilec!) Iz Medvod je danes prišla grozna novica, ki je v Ljubljani vse pošteno misleče brez razločka stranke s pravično nevoljo zoper germanizatorsko in kranjsko deželo principijalno sramoteče pisanje „Laibacher Ztg.“ napolnila. Vodja medvodskih žandarrov se je namreč ustrelil vsled lažnjivega hudobnega poročila v „Laibacher Ztg.“, katero je pisal nižji uradnik Wawreczka, predstojnik zloglasne „Liedertafel“, in katero poročilo je sprejel v svoj list vedno zoper narodno stranko hujskajoči urednik „Laib. Ztg.“, g. Suppantšitsch. Samomor tega pridnega, priljubljenega, in od vseh ljudij spoštovanega žandarma imata samo ta dva zgoraj imenovana ljubljanska nemška žurnalista na vesti. V uradni „Laibacher Zeitung“ je namreč na svitlo prišlo prvo poročilo v ponedeljek jutraj, ko še živ krst o vsem nič vedel nij, vseskozi zavito in perfidno sumnjičevalno poročilo o dvomljivem, še ne dokazanem „napadu“ na pijane „Liedertaflerje“. V tem poročilu, ki so ga vse dunajske novine ponatisnile, se nesramno trdi, da so baje neki „nahujskani“ lopovi („aufgehetzte Strolche“) napali te „Liedertaflerje“ zavoljo njih nemškega mišljenja. Dalje se v tem Wawreczka-Suppantšitschevem lažnjivem poročilu v uradni „Laib. Zeitung“ dolži Medvodska c. kr. žandarmerija, da nij svoje dolžnosti storila! To grdo obrekovanje in denunciacijo c. kr. žandarmerije prinašajo po uradnem našem listu vse nemške novine z razprtimi črkami, ker jim cela sfera dobro služi, da morejo na zdanko vlado ščuvati. Vodja Medvodske žandarmerije, mož strogo militaren, se je ustrašil tega javnega obdolženja v uradnem deželnem listu, in ne hoteč niti preiskave, napisal je pismo, da je on nedolžen, pa se je ustrelil sam! Sumnjičenje žandarmerije v uradni „Laibacher Zeitung“ in drugih nemških novinah, ki je jedino krivo žandarmove žalostne smrti, je tem večja perfidija „Laibacheričnega“ dopisnika gosp. Wawreczke, ker ta kot načelnik „Liedertafel“, tega izleta c. kr. politične oblasti niti naznanil nij bil; torej žandarm nij bil nobenega ukaza dobil, in nij nič vedel. Vsako narodno društvo bi bilo razpuščeno, ko bi tako od postave zahtevano naznanilo opustilo; a to društvo, katero ima za očeta onega slovečega ali zloglasnega psovalca kranjske dežele kot „Schweinelanda“, in za načelnika njega učenca Wawreczko, poznatega iz čudnih afer v partérji ljubljanskega gledališča, to društvo si upa brez dokazil potem poštenega c. kr. služabnika javno grdo in lehkomišno napasti, ker nij vseveden! Kri prelita tega poštenega c. kr. žandarja pada na perfidno nemškutarsko pisanje „Laibacheričino“! Kajti vedno se bolj pokazuje, da je bilo vse njeno poročilo o „napadu“ zlagano! Zastonj smo po Ljubljani iskali in povpraševali po tistih ranjencih! V samih Medvodah se v ponedeljek o „napadu“ nij prav nič vedeo, vprašajte o tem trdega Nemca fabriškega direktorja Syza! Pač pa imamo uže priče, da so bili Wawreczkini vredni tovariši „Liedertaflerji“ pijani! Pač pa imamo priče, da so na Šmarnej gori kakor divjaki nagi okolo cerkve hodili in pótne srajce sušili! Več drugič.

— („Jour fix“) ima ljubljanski „Sokol“ jutri v soboto v salonu „Schreinerjeve pivarne“ na sv. Petra cesti. K obilnej udeležbi vabi svoje društvenike odbor.

— (Priatelje umetelnosti) opozorujemo na razstavo slik nadarjenega umetelj-

